

Zerkegem Krakeelstraat

2017G186 – 2017H212

Archeologienota

**Programma van
Maatregelen**

Uitgesteld vooronderzoek

Sander VAN DE VELDE

Pieter LALOO

Project:
Zerkegem Krakeelstraat

Opdrachtgever:
JPB Building bvba
Hoogveldstraat 7
8020 Oostkamp
BTW BE0880.457.320

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Sander Van De Velde, Pieter LALOO

© 2017 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel	i
Inleiding	1
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	1
1. Gemotiveerd advies voorwaardelijke maatregelen.....	2
1.1 Volledigheid gevoerde onderzoek.....	2
1.2 Aan- of afwezigheid archeologische site	2
1.3 Impact- en maatregelbepaling	2
1.4 Waardering archeologische site	3
1.5 Concretisering maatregelen	3
2. PvM uitgesteld vooronderzoek zonder ingreep in de bodem.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.1 Administratieve gegevens	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3 Onderzoekstechnieken, -strategie en -methode	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.4 Voorziene afwijking ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.5 Deponering archeologisch ensemble.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3. PvM uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	5
3.1 Administratieve gegevens	5
3.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	5
3.3 Onderzoekstechnieken, -strategie, en -methode	6
3.4 Voorziene afwijking ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	7
3.5 Deponering archeologisch ensemble.....	7
Bibliografie	ii
Bijlage	ii

Inleiding

JPB Building bvba plant de verkaveling van enkele percelen in de wig tussen de Lanestraat en de Krakeelstraat te Zerkegem [gemeente Jabbeke, West-Vlaanderen]. De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerendergoeddecreet [concreet: opp. > ca. 1,6 ha]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologische erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies voorwaardelijke maatregelen

Het archeologisch onderzoekprocedé uitgedragen door de Code van Goede Praktijk [CGP] tracht een vaste, gefaseerde structuur te introduceren in een discipline waar uitzondering vaak de regel is. Variabiliteit vangen we op door na elke onderzoekfase de balans op te maken van maatschappelijke kosten [Financiële kost zonder onmiddellijke sociaaleconomische *return*] en baten [potentiële kennisvermeerdering van ons collectief verleden]. Het enige dat de reële, objectieve kost scheidt van een vagere, subjectieve winst is de commercieel-wetenschappelijke integriteit van onderzoek en onderzoeker; datgene wat de CGP in steen beitel.

Het Programma van Maatregelen [PvM] is het finale *resumé* van het genoemde gefaseerde onderzoekprocedé. Hieruit moet blijken dat elke gemaakte stap, beslissing of advies de kwaliteit en volledigheid van de resultaten garandeert, zónder onnodige stappen genomen te hebben en toch mét optimale toekomstmogelijkheden van verzamelde data.

Sluitende redeneringen gemaakt op basis van vergunde integriteit garanderen bijgevolg dat het PvM nog slechts één vraag dient te beantwoorden: Is vervolgonderzoek aangewezen ja, dan nee?

1.1 Volledigheid gevoerde onderzoek

Tot op heden werd enkel een bureauonderzoek en een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. De verzamelde data laten *strictu sensu* nog niet toe om de afwezigheid van een archeologische site uit te sluiten.

Tot het tegendeel is bewezen bezit het projectgebied de mogelijkheid tot het treffen van één of meerdere sporevindplaatsen. Hiermee doelen we op sporen, structuren en vondsten behorend tot perioden variërend van het neolithicum tot heden.

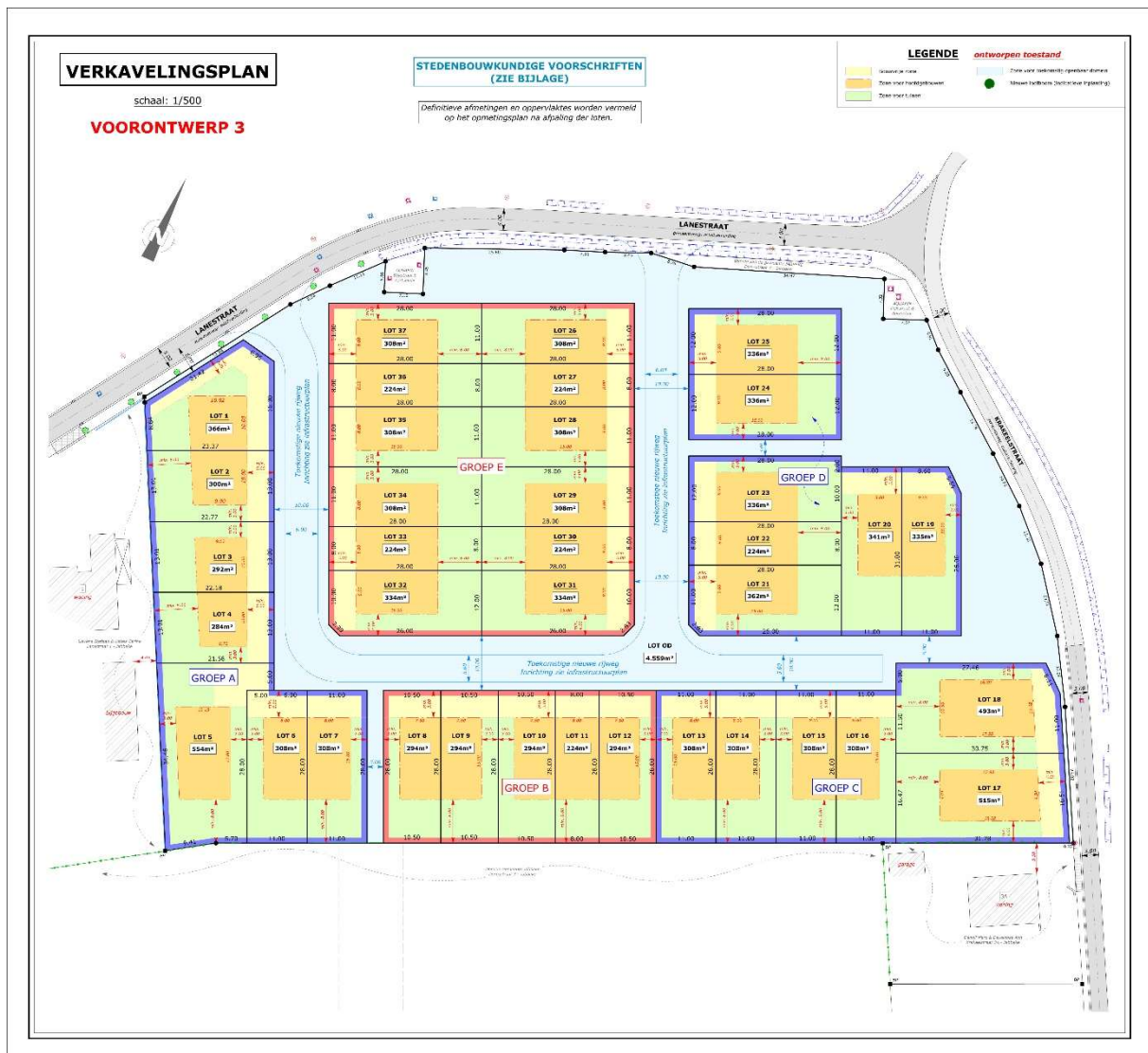
1.2 Aan- of afwezigheid archeologische site

Resultaten uit het reeds gevoerde onderzoek zijn vooralsnog ontdaan van indicaties voor de aan- of afwezigheid van een archeologische site.

1.3 Impact- en maatregelbepaling

Binnen het ca. 1,6 ha grote projectgebied wenst de initiatiefnemer een verkaveling in te richten. De verkaveling zal bestaan uit 4559 m² wegnis met bijhorende nutsinfrastructuur en 37loten bouwgrond.

De hiermee gepaarde gaande werken zullen een impact op de bodem hebben die verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk maakt.

Figuur 1. Ontwerpplan van de geplande verkaveling (© JPB Building)

1.4 Waardering archeologische site

Op basis van het bureauonderzoek kan op basis van de landschappelijke ligging en gekende erfgoedwaarden in de nabijheid gesteld worden dat het projectgebied een matig tot hoog potentieel heeft voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen. Het gebied bestaat immers uit matig droge zandbodems. In de nabijheid zijn diverse (vroeg)middeleeuwse vindplaatsen gekend.

Op basis van het landschappelijk booronderzoek blijkt het potentieel op goed bewaarde steentijdartefactenconcentraties uit het paleolithicum en mesolithicum eerder laag. Een archeologisch booronderzoek lijkt ons dus niet aangewezen voor dit gebied.

Voor jongere perioden kan de aanwezigheid van archeologische sporen niet worden uitgesloten in het projectgebied. Het archeologisch niveau situeert zich hier op het raakvlak tussen de ploeglaag en Bhs-horizont en de moederbodem (met eventueel Bs-horizont). Eventueel aanwezige archeologische sporen zullen immers zichtbaar worden in en onder de Bhs-horizont, in de moederbodem of reeds in de eventueel aanwezige Bs-horizont. Dit niveau situeert zich op een diepte van ca. 40 tot 60 cm. In de gevallen van boringen B6 en B7, waar een diepe ploeglaag is vastgesteld situeert dit niveau zich op ca. 90 cm.

Op vlak van eventuele verstoringen of ophogingen (natuurlijk of antropogeen van oorsprong) werden geen belangrijke observaties gemaakt. Op vlak van natuurlijke processen van erosie

of colluviatie werden geen aanwijzingen vastgesteld in het projectgebied. Op vlak van antropogene alteraties aan het landschap kan enkel de vaststelling worden herhaald van de opmerkelijk dikke ploeglaag in boringen B7 en B6. Zoals eerder vermeld gaat het hier vermoedelijk op zeer lokale nivellering van het micro-reliëf, dat vermoedelijk ook deels door natuurlijke processen wordt versterkt.

Gezien de omvang en diepte van de geplande bodemingrepen in het kader van de werken zijn verdere onderzoeksfases hier aangewezen. Dit niveau waarop eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bewaard kan zijn situeert zich onder de antropogene top van de bodem. Dit niveau situeert zich tussen de ploeglaag (met Bhs-horizont) en het eventueel aanwezige Bs-horizont of de moederbodem.

1.5 Concretisering maatregelen

GATE adviseert een uitgesteld archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde een proefsleuvenonderzoek.

2. PvM uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.1 Administratieve gegevens

Erkend archeoloog	Pieter Laloo OE/ERK/Archeoloog/2015/00074	
Wettelijk depot	De uitvoerder van het uitgesteld vooronderzoek dient bij voorkeur op voorhand contact op te nemen met intergemeentelijke dienst Raakvlak voor de deponering van archief en vondsten in hun erkend archeologisch depot.	
Bounding box	X 58995,336 58840,555	Y 207481,091 207286,953
Geografische situering	Het projectgebied is samengesteld uit akkerpercelen [kadastraal: Jabbeke Afd. 2 (Zerkegem); Sectie A; 851A, 853B, 854C, 857K] samengedreven in de wig tussen de Lanestraat en de Krakeelstraat in het westen, noorden en oosten. In het zuiden grenst het veld aan een lokaal voetbalveld. Ruimer situeren we plangebied aan de noordelijke rand van de dorpskom van Zerkegem, deelgemeente van Jabbeke in West-Vlaanderen.	

2.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het onderzoeksdoel van het uitgestelde vooronderzoek met ingreep in de bodem is na te gaan welk potentieel het projectgebied heeft m.b.t. de aanwezigheid en bewaring van archeologische vindplaatsen. Na het aantonen of weerleggen van dergelijke vindplaatsen dient een evaluatie gemaakt te worden van hun begrenzing, bewaring en datering, alsook van en de mate waarin werkzaamheden genoemden bedreigen.

Bovenstaand doel vertalen we in volgende concrete onderzoeksvragen:

- Wat is de staat van de bodem? Is de bodemopbouw intact en is er sprake van onvoorziene bodemprocessen?
- Zijn er sporen aanwezig? Zijn deze van natuurlijke of antropogene aard? Wat is de relatie tussen de bodem(horizonten) en de archeologische sporen? Wat is de bewaringstoestand van gegeven sporen? Maken zij deel uit van één of meerdere structuren? Behoren zij tot één of meerdere tijdsperioden?
- Kunnen uitspraken gedaan worden omtrent landschapsinrichting/-gebruik op basis van de sporen? Spreken we over een nederzetting, artisanale zone, funeraire site, of een conglomeraat?
- Zijn er, indien aanwezig, specifieke aspecten die extra aandacht verdienen in het kader van vervolgonderzoek? Is staalname hiertoe aangewezen?
- Wat is de precieze waarde van de archeologische vindplaats en weegt deze op tegen de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Hoe kan een eventueel conflict tussen beide het best gemitigeerd worden?
- Indien een archeologische opgraving noodzakelijk blijkt, aan welke vraagstellingen dient deze te beantwoorden?

2.3 Onderzoekstechnieken, -strategie, en -methode

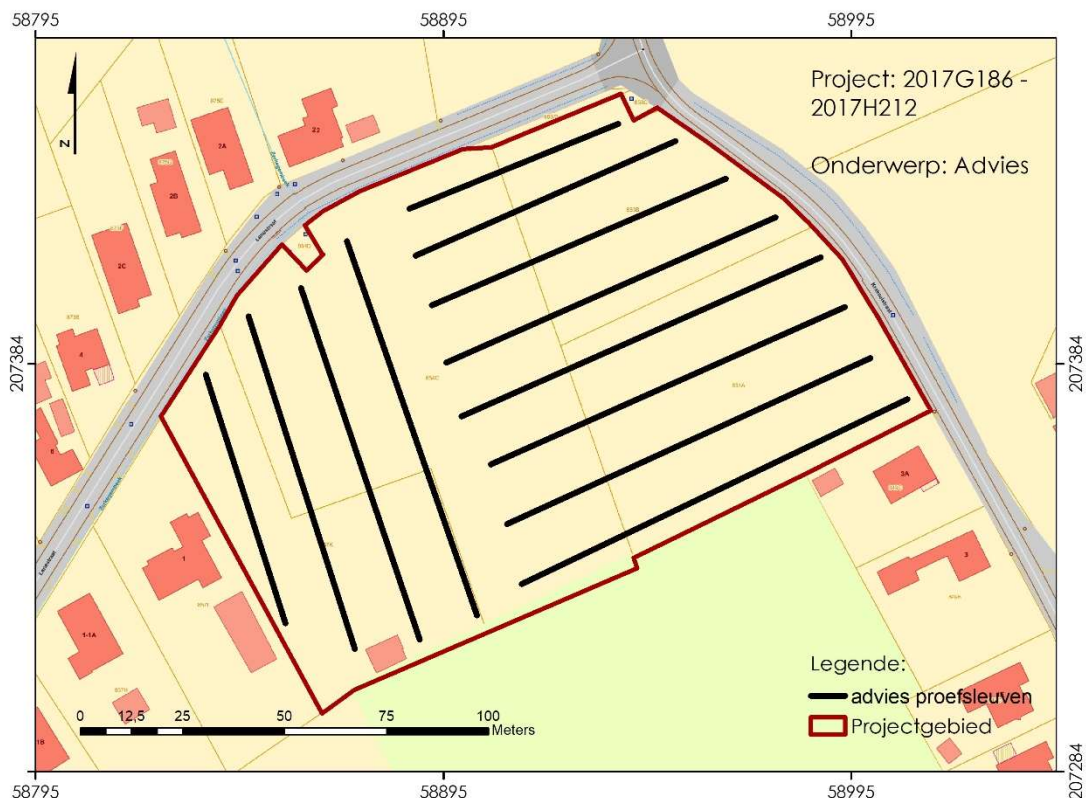
Het archeologisch proefsleuvenonderzoek wordt gevoerd d.m.v. parallel gegraven proefsleuven van elk 1,8 tot 2 m breed [bakbreedte] en met een onderlinge tussenafstand van de assen van minimaal 15 m. Lokaal zijn uitbreidingen van de proefsleuven mogelijk, om aangetroffen sporen of vondsten beter te evalueren [i.e. kijkvensters]. De dekkinggraad van proefsleuven én kijkvensters betreft in normale omstandigheden 10 à 12,5 % van de totale oppervlakte, of de oppervlakte van een specifieke advieszone.

Deze methode is kosten-baten de meest efficiënte methode (Haneca et al. 2016) en was voor het in voegen treden van het nieuwe Onroerendgoeddecreet de meest gangbare manier om in rurale gebieden proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Het archeologisch niveau varieert, zoals hoger in deze tekst reeds aangehaald, tussen ca. 40 en 90 cm ten opzichte van het actuele maaiveld.

Voorafgaand aan het veldwerk dient een KLIP-melding te gebeuren.

Voor deze fase van het vooronderzoek dient een team van archeologen ingezet te worden waarvan de veldwerkleider aantoonbare ervaring heeft met het leiden van proefsleuvenonderzoeken en/of opgravingen in zandgronden [min. 5 door OE goedgekeurde rapportages]. Gezien de relatief eenvoudige bodemopbouw volstaat de inzet van een assistent- aardkundige met min. 3 door OE goedgekeurde rapportages voor de registratie en beschrijving van de bodemprofielen.

Figuur 2. Richtinggevende inplanting van de geadviseerde proefsleuven t.o.v. het kadaster (bron : geopunt).

Figuur 3. Richtinggevende inplanting van de geadviseerde proefsleuven t.o.v. een recente orthofoto van het gebied (bron : GDI Vlaanderen).

2.4 Voorziene afwijking ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Lokaal zijn uitbreidingen/afwijkingen van het sleuvenplan mogelijk wanneer het de studie van aangetroffen indices ten goede komt.

2.5 Deponering archeologisch ensemble

We adviseren de initiatiefnemer en/of de uitvoerder van het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem om contact op te nemen met de intergemeentelijke dienst Raakvlak voor een deponering van het archeologisch ensemble in het erkend Onroerend erfgoeddepot Bruggemuseum Archeologie van de intergemeentelijke dienst.

Bibliografie

Literatuur:

Haneca K., Debruyne S., Vanhoutte S. & Eryvynck A., 2016. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapport 48, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel, 79p.

-

Kaartmateriaal:

-

Digitale bronnen:

-

Bijlage

Figurenlijst:

Figuur 1. Ontwerpplan van de geplande verkaveling (© JPB Building).....	3
Figuur 2. Richtinggevende inplanting van de geadviseerde proefsleuven t.o.v. het kadaster (bron : geopunt).	6
Figuur 3. Richtinggevende inplanting van de geadviseerde proefsleuven t.o.v. een recente orthofoto van het gebied (bron : GDI Vlaanderen).....	7